СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 62. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 19-го березня 1942. No. 62. Jersey City, N. J., Thursday, March 19, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Ген. МекАртур Щасливо Дістався до Австралії, де Обняв Команду Над Аліянтськими Військами, з Чого Всі Аліянти Незвичайно Раді - Покинув Филипини на Приказ През. Рузвелта, Забезпечивши Їхню Оборону

ПРЕЗИДЕНТ ІМЕНУЄ МЕКАРТУРА НАЧАЛЬНИМ КОМАНДАНТОМ АЛІЯНТСЬКИХ СИЛ В АВСТРАЛІЇ

ВАШИНГТОН. — Ґенерал МекАртур, завзятий оборонець Филипинських Островів та один з найздібніщих американських стратеґів, з наказу президента Рузвелта став начальним комaндантом всіх збройних сил Обєднаних Держав на Полудневo-Західному Пацифіку. Цю драматичну зміну й аванс оголосив департамент війни щойно тоді, коли ґен. МекАртур разом зо своєю дружиною та сином, прибув до Австралії, щоб негайно обняти своє становище. Підвищення ґен. МекАртура на становище начального команданта в Австралії викликало велике та ентузіястичне одушевлення серед народів Обєднаних Держав, бо в ньому добачуються всі не тільки одного з найкращих вояків, але також одного з найздібніщих стратеґів-полководців, який знаючи наскрізь тактику й методи противника, знає, як їм протиділати. Президент Рузвелт заявив, що ще 22. лютня ц. р. видано приказ, щоб ґен. МекАртур переїхав до Австралії, але щойно тепер подається це до відома широкого загалу. Цей крок особливо радісно вітає Австралія, яка є зараз безпосередньо загрожена японською аґресією. Прибуття ґен. МекАртура означає там не тільки те, що Австралія матиме завзятого оборонця, але що вона стане оперативною базою, звідкіля почнуться боєві ділання проти японців.

ҐЕН. ВЕЙНРАЙТ КОМАНДАНТОМ БАТААНСЬКОГО ФРОНТУ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни повідомляє, що ґен. Джонатан Мейґю Вейнрайт є іменованим начальним комaндантом американсько-филипинських військ на Батаанському Півострові на місце ґен. МекАртура, перенесеного до Австралії. Ґен. Вейнрайт уважається за одного із найздібних тактиків в американській армії. Підчас першої Світової Війни він брав участь у боях на німецькому фронті у Франції, а відтак в американській окупаційній армії в Кобленці (Німеччина). Підчас тримісячного фронту на Филипинах, він вславився тим, що зумів вивести ціло всю армію з північної частини Лузону на Батаанський Півостров.

ВАШИНҐТОН ОДУШЕВЛЕНИЙ ПЕРЕНЕСЕННЯМ ҐЕН. МЕКАРТУРА

ВАШИНҐТОН. — Назначення ґен. МекАртура начальним комaндантом аліянтських сил в Австралії викликало в столиці безграничну радість. З усіх кругів витають цей рух як початок позитивної акції проти Японії. Сомнер Велес, підсекретар стейту, сказав, що це „найбільша новина в цій війні". Подібно висловилися голови військових і морських комісій в сенаті й палаті послів як і інші визначні державні мужі. Вся американська преса рівнож витає з великим одушевленням перенесення МекАртура до Австралії.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ПРОТИ-СТРАЙКОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

ВАШИНҐТОН. — Підчас коли в обох палатах конґресу ведеться завзята аґітація за ухваленням проти-страйкового закону, президент Рузвелт перестеріг на своїй пресовій конференції, що нагальна та поспішна акція в цій справі може зробити більш зла ніж користи. Він твердив, що справи стоять тепер добре й страйк не загрожує воєнній продукції. Закон не змусить людину видати більше праці, говорив президент. Щойно її добра воля та охота помогти країні у війні зможе посилити її зусилля.

ВІДБУЛАСЯ ТРЕТЯ ПОБОРОВА ЛЬОТЕРІЯ

ВАШИНҐТОН. — Секретар війни Г. Стимсон започаткував у вівторок, 17. березня ц. р. третю з черги поборову льотерію, витягаючи число 3,485. В цій поборовій льотерії є аж 9,000,000 мужчин, які підлягають військовій службі, згідно з останньою військовою реєстрацією.

ЛЕТУНСЬКА ПРОДУКЦІЯ ЗРОСЛА НА 50%, КАЖЕ НЕЛСОН

ВАШИНҐТОН. — Голова Воєнної Продукційної Ради Доналд М. Нелсон заявив, що від дня японського нападу на американські посілости американська летунська продукція зросла на 50%. Одначе він застеріг, що з цього приводу не треба потурати поблажливости та безчинности. Бо Америка, говорив Нелсон, ще не осягнула своєї цілі. Вона мусить продукувати й виробляти більш, щоб могла задоволити ці вимоги, які стоять перед нею та Обєднаними Державами.

БУДУТЬ ОРГАНІЗУВАТИ ЖІНОЧІ ДОПОМОГОВІ ВІДДІЛИ

ВАШИНҐТОН. — Палата послів ухвалила закон, на основі якого уряд може творити жіночі допомогові військові відділи, які заступлять мужчин при ріжних функціях в запіллі, звільнюючи їх тим робом до активної служби на фронті. Законопроєкт, який представила конґресменка Едіт Норс Роджерс, передбачує величину такого жіночого корпусу в силі 150,000. Члени тих жіночих відділів будуть виконувати ріжні заняття як: секретарки, операторки машин, телефоністки, телеграфістки, телетипістки, аптекарки, бібліотекарки, театральні робітниці, куховарки, кельнерки, і т. п. Вони матимуть військові однострої, будуть діставати військову платню і підлягати військовій дисципліні та військовим судам.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ ПІДМОРСЬКОЇ БОРОТЬБИ НА АТЛЯНТИКУ

ВАШИНҐТОН. — Повідомляють, що ворожі, здогадливо німецькі субмарини, затопили щонайменше три кораблі на водах Атлянтику. Між тими був один американський корабель поємности 5,785 тон; один уругвайський, а третій покищо невідомої національности. Уругвай є третьою полудневo-американською республикою, яких кораблі впали жертвою тоталітарних субмарин. Перед днями були затоплені бразилійські та один чілійський корабель. Уругвайський уряд, не чекаючи вияснення від німецького уряду, сконфіскував німецький корабель „Такома", що був в уругвайськім порті ще від битви панцирника „Ґрафа Спе" в грудні 1939. р.

БОЇ НА ВУЛИЦЯХ ХАРКОВА

БЕРН. — Совєтські війська далі в бурливий спосіб штурмували Харків. Вони продерлись в кількох місцях крізь укріплені лінії німців і вдерлись на передмістя Харкова. Крізь ті прориви вливаються до середини міста повзи і артилерія, та вивязується одна з найбільших вуличних битв, знаних в історії. Будинки серед тої битви, зрозуміло, обертаються в руїни. Совєтські війська в подібний спосіб також штурмують інші укріплені німецькі точки, а саме Стару Русу та Курськ. Совєтські звідомлення признають, що німці ставлять дуже гострий спротив.

ВІДГОМІН БИТВИ БІЛЯ ЯВИ

ЛОНДОН. — Лорд Страболджі в британськім парляменті заявив, що Обєднані Держави тому програли морську битву біля Яви, бо їх кораблі знаходились в меншости — один до сімох японських. Японці мали 99 боєвих кораблів, в той час як Обєднані Держави мали всего 13. Останні дістали крім того приказ держатись до останку. Вони держались до останку і всі пішли на дно. Страболджі критикував команду тої битви.

КИТАЙЦІ В БУРМІ ВІДНЕСЛИ ПЕРЕМОГУ

ЛОНДОН. — Перші сутички китайської армії з японцями принесли перемогу китайцям. Китайці напали на японський відділ, зложений з 600 вояків і цілковито його розгромили. Японці залишили на полі бою 200 вбитих. Решта розбіглась, залишаючи свою зброю. На бурмський фронт британці тепер посилають великі скріплення повзів та іншої зброї Великі залізні потвори тепер продираються крізь бурмський праліс і прямують до центральних бурмських міст Тунґу і Пром.

ФІЛЬОСОФІЯ КИТАЙЦІВ

ЧУНКІНҐ. — Представник китайського уряду заявив, що Обєднані Держави переживають тепер найчорніші дні війни, подібні до тих, які переживали колись аліянти в 1917 році. Проте, говорив він, в розпуку нема що попадати, бо теперішні чорні дні, як колишні з 1917, зміняться на краще. Треба лише, щоб „кінетичну волю" Обєднаних Держав замінити на „динамічну офензиву проти ворогів".

БИТВА В ДЖУНҐЛЯХ.—Японці кинули тисячі вояків у бої на Малайський півостров. На світлині пожар японських повзів у бою в тропікальних пралісах.

МЕКАРТУР З РОДИНОЮ І ІНШИМИ ҐЕНЕРАЛАМИ ПЕРЕЇЗДИТЬ ЛІТАКОМ ДО АВСТРАЛІЇ

ГОЛОВНА КВАТИРА ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ, АВСТРАЛІЯ. — Ґенерал МекАртур, герой з Филипин, переїхав зо своєю жінкою і хлопцем та двома іншими ґенералами, Р. К. Судерлендом і Г. Г. Джорджом з Филипин до Австралії. Він летів дві тисячі миль літаком понад дуже небезпечні воєнні території. Опустив він свій малий але знаменито боронений фронт, Батан на Филипинах, щоб обняти команду всіх збройних сил Обєднаних Держав на Далекім Сході. Команду в Батан переняв ґен. Вейнрайт. З цеї події надзвичайно радіють не лише військові кола, але також цивільне населення Обєднаних Держав, зокрема Австралії. Бо всі уважають МекАртура знаменитим полководцем, неустрашимою людиною. Австралійці говорять, що приїзд МекАртура це найкраща новина, яку австралійці від вибуху війни чули. МекАртур своєю обороною Батану, в той час, як всі інші укріплені точки Обєднанех Держав, як ось Сінґапор, Сурабая і т. п. падали немов будови з карт, дав доказ, що японці не є якісь надчоловіки. Добра оборона може покласти край їх аґресії. Назначення МекАртура головним вождом збройних сил на Далекім Сході означає, що Америка рішена за всяку ціну обороняти Австралії. Туди Америка посилає тепер великі скріплення. Є таке загальне переконання, що з приїздом МекАртура зачнуться на Далекім Сході нові події.

АНҐЛІЙЦІ ВІТАЮТЬ МЕКАРТУРА

ЛОНДОН. — Анґлійські ґазети також принесли грубі заголовки про приїзд МекАртура до Австралії і також заповідають, що з його приїздом зачнуться на Далекім Сході великі зміни, в користь Обєднаних Держав. МекАртур серед анґлійської суспільности подібно як і серед американської, має велику пошану. Він вдержав півостров Батан на нині, хоч той півостров не був заздалегідь укріплений так, як Сінґапур. Японський ґенерал Гома мав поручення здобути той півостров давно. Не виконавши його він поповнив самогубство. А це ще один наявний доказ, що японці добре ламали собі зуби об знамениту оборону керовану МекАртуром, але без успіху.

СТАЛІН ТАКИ ПИСАВ ДО ПАПИ РИМСЬКОГО

БЕРН. — З добре поінформованих кол доносять, що совєтський диктатор Йосиф Сталін таки писав листа до Папи Римського. В тім листі Сталін виправдувався, що в Совєтах не переслідують релігії. Але він старався зробити ріжницю між свободою сумління і свободою релігії. Сталін у покірних словах запевняв Папу, що в Совєтах існує свобода релігії. Той лист, як говорять ватиканські кола, справив Папі немало клопоту. Проте його уважають за свойого роду знак віддання пошани Папі з боку совєтського диктатора.

НІМЕЦЬКА ФЛЬОТА НА ШИРОКІМ МОРІ

ЛОНДОН. — В британських колах говорять, що величезний німецький корабель „Тірпіц", разом з іншими меншими кораблями, бушує по широкім морі. Напади британських торпедових літаків не заподіяли йому шкоди і він тепер десь на північнім морі, загрожує плавбі між Анґлією і Совєтами. Водночас з Норвеґії прийшли вістки, що німці позамикали всі норвезькі порти. Це беруть як знак, що німці готуються до якоїсь широкої акції і, або бояться нападу з боку анґлійців, або самі готуються нападати, можливо на Ісляндію.

ХОЧУТЬ БІЛЬШИХ БОМБОВИКІВ

КАЇРО. — Військові летунські знавці на лібійськім фронті домагаються більших бомбовиків. Вони кажуть, що внаслідок нинішньої знаменитої протилетунської зброї нуркові бомбовики тратять чимраз більше на вартости. Найкращу роботу роблять ті бомбовики, що є великих розмірів, можуть нести на собі величезні бомби, можуть літати дуже високо і мають добрі цілеві інструменти. „Таких бомбовиків давайте нам більше", кажуть ті знавці до американців, що відвідують лібійський фронт. Вони далі кажуть, що велика бомба, яка впаде на сто ярдів від боєвого корабля, може той корабель миттю перевернути. Тому вони теж є такої думки, що боєві кораблі зо зростом бомбовиків тратять чимраз більше вартість.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Те, Чим Можна Хвалитись: Це Бонди Оборони

Маємо тепер до діла з такою акцією, яку попирати, значить: бути порядним громадянином, прикладним американцем.

Як легко догадатись, іде тут про Бонди Оборони, а коли знову пишемо про цю справу, то видно, що вона є дуже важна. А що так є, то про це може переконатись кожний ще й з цього боку, коли звернем увагу, що який часопис він не взяв би в руки, чи до якого театру рухомих образів не пішов би, чи на які адвертайзменти не поглянув би, всюди знайде щось такого, що йому пригадає справу Бондів Оборони.

Бо так є, що якщо ми, звичайні громадяни, допоможемо державній скарбниці дістати начас ті доляри, які вона потребує на ведення війни, та ще в такий спосіб, який нам пропонує наш уряд, то це означатиме теж вигру. А хоч та вигрна не є осягнена в боротьбі з ворогом на властивім полі бою, де кров ллється, то проте не забуваймо, що вигра на домашньому фронті є передумовою вигри на тих інших фронтах, де змагаємось з ворогами нашої держави.

Ми, що є українського роду, заявляємось усюди за те, щоб виявити себе у теперішню важку хвилину добрими і патріотичними американцями.

Хочемо виказати теж і при закупні Бондів Оборони, як дорогою є для нас вільна американська земля. А тому, що від довгого часу кидано з якихось боків на американських українців ріжні клевети, що мали на цілі заквестіонувати наш американський патріотизм, зродилось між нами бажання зібрати факти і числа, звязані з нашим вкладом в американські воєнні змагання. Хочемо припильнувати, щоб в Америці тим разом добре переконались, хто ми є і як дорожимо Америкою. Ось тому хочемо зібрати дані, скільки наших хлопців віддасть життя за Америку, скільки буде ранених, чи тих, що боронили краю зо зброєю в руках. Ось ті поляглі й відзначені — це буде наш найдорожчий вклад, яким будуть гордитись довго наші нащадки. Та хочемо теж припильнувати, щоб Америка знала, скільки ми дали на її оборону з нашого тяжко запрацьованого гроша. Хочемо по можности списати і проголосити, що дали наші організації, а далі, що найважніше, скільки дали поодинокі громадяни. І про тих останніх нам найбільше ходить, бо це вони заважуть на тому, яке зможемо здобути під тим оглядом призвання. Памятаймо, що це чеснота, бути скромним. Нема потреби чванитись своїми долярами, коли їх хто має. Але й нерозумно скриватись з ними, коли купуємо за них Бонди Оборони і коли таке закупно вважається патріотичним вчинком. Тому не треба нашим людям ховатись зо скромности чи інших причин зо своїми закупнами Бондів Оборони, а навпаки: треба виявити це так, щоб в кожній громаді міг бути спис тих, що закупили і на яку суму. А загальну суму треба подавати до газет.

СОВЄТИ НАТИСКАЮТЬ НА ОФЕНЗИВУ

М. Літвінов, совєтський амбасадор, знову заговорив про потребу облекшити совєтський фронт офензивою Обєднаних Держав в західній Европі. Ось ту вимогу висказав він за короткий час свого побуту в Америці вже кількома наворотами, а тепер таки на це натискає. Очевидно, що робить це під натиском того, що йому каже Сталін, якому теж не треба дивуватись, що хоче облекшити свій фронт і відтягнути з нього більші сили на захід. Крім цього, в такому випадку, Совєти моглиб скорше впоратись з меншими німецькими силами, що теж важне.

Та поминаючи Совєти, теж в Англії як і в Америці, підносяться щораз частіші й сильніші голоси, що взивають Обєднані Держави до офензиви. Є такі, що дораджують цілком не звертати уваги на те, що діється на Пацифіку, а зосередоточити всю увагу на Европу і там зачати розторощувати нацистівську силу. Кажуть, що як та сила буде розторощена, то Японія буде тільки — додатком. З другого боку висувають питання, де саме в Европі зачинати офензиву. Найлекше булоб з Середземного моря нападом на Італію, бо там не треба для цього дуже великого війська, а тільки доброї повітряної фльоти. Заважилиб бомбовики. Знову фльота, англійська і американська, вже доставилаб відповідну скількість сухопутного війська та зброї, щоб можна було вдержати заняті позиції.

Зате інакше представляється справа, колиб зачати наступ з Франції. Тут дехто каже, що требаб мати для такої цілі аж 10 міліонів війська. Чи якраз стільки, це друга справа, але, що далеко більше ніж у випадку нападу на Італію, це ясне для кожного.

Якби не було, а одно є певне: Офензиви хочуть теж і президент Рузвелт і Чорчил, як теж найвищі військові команданти і воєнні знавці Обєднаних Держав. Отже до такої офензиви цілком певно прийде. Але тоді, як Америка і Англія будуть почувати себе в силах таку офензиву повести. Чорчил уже нераз давав до пізнання, що він не хоче, щоб йому знову закидали, що він „експерементує", як це було в випадку Норвегії, Греції чи Крети. „Експериментувати" не хоче теж і през. Рузвелт. Обидва не хочуть жертвувати сотнями тисяч чи міліонами, не маючи повного переконання, що вони вже готові до такого великого воєнного підприємства. А чи Обєднані Держави готові, то в тому тепер має рішальне слово в першу чергу воєнна продукція, а в ній: літаки і кораблі.

Сталін може зо своїм фронтом вдержатись, або й не вдержатись. Одно й друге буде заважувати на ході дальшої боротьби. Але вирішить вислід війни тільки американсько-англійська офензива. Та коли її зачинати, про те знають чи знатимуть найкраще тільки Злучені Держави і Англія.

Чужинецькі Робітники, Зігнані до Німеччини

З затягненням війни та із зростаючою потребою все свіжого війська, потрібного на величезні фронти, проблема робітників в Німеччині стала першорядною серед численних інших турбот Гітлера. Це особливо важне, бо великі втрати в людях на московському фронті треба Німеччині доповнювати новими резервами із запілля. Річ зрозуміла, що через те майже вся німецька молодь є тепер змобілізована, так, що робітничі кадри дуже прорідли.

Німці радять собі в той спосіб, що стараються заповнити ті прогалини чужими руками, цебто тими робітниками, яких рекрутують з окупованих країв. Під сучасну пору Німеччина затруднює понад 4,000,000 чужинецьких робітників, включаючи вже число також воєнних бранців.

Чужинецькі робітники в Німеччині є поділені на три ріжні категорії. До першої з них належать воєнні полонені, яких число доходить до 2,000,000. Їх забрано до праці зараз з фронту. В те число входять французи, бельгійці, голяндці і т. п. Другу групу становлять ці, що прибули на працю за контрактами з підбитих територій, як теж з держав „заприязнених" з Німеччиною. Їх начислюють около одного міліона. А до третьої кляси, яка є найбільш упослідженою, належать поляки. Вони не мають жадних привілеїв та фактично здані на ласку своїх безпосередніх зверхників.

Згідно з німецькими даними, 25. вересня 1941 р. було в Німеччині 2,193,553 цивільних робітників-чужинців (без воєнних полонених). З того числа аж 1,007,561 поляків. Решта (не поляки) одержують таку саму платню та харч як і німецькі робітники. Зараз по поляках щодо числа приходять італійці, яких є 271,000, а далі є чехів 140,000, бельгійців 121,000, сербів 108,000 та голяндців 92,000. Від вересня м. р. німці повели ще більш енергічну кампанію в підбитих краях за робітниками, так, що це число мусіло зрости значно. Із самої Бельгії виїхало вже 250,000. В Бельгії та в Німеччині понад один міліон бельгійців (валонців і фламандців) заняті у промислі в користь Німеччини.

В Норвегії німецькі окупаційні власти тримаються іншої лінії в тому напрямі. Вони ведуть кампанію за те, щоб норвежці виїжджали до Німеччини та там на місці „студіювали" німецьку раціональну господарку по селах. Очевидно німці сподіються тим робом дістати безплатну працю на фармах.

Фінляндія є одинокою країною, з якої німці не вербують робітників до Німеччини. А це мабуть тому, що вона є у війні з Росією та потребує сама кожну робітничу силу. Згідно з англійськими інформаціями завдяки цій праці робітників-чужинців німецька продукція літаків зросла на 15% в грудні м. р.; це саме мається також з виробом субмарин.

Крім згаданих чужинців на роботах в Німеччині є також велике число українців із Заходу та Великої України. Польські жерела подавали, що яких 400,000 українців працює на роботах в Німеччині. Це саме потвердив відомий український совєтський письменник Олександер Корнійчук з Куйбишева, який однак сказав, що цих 400,000 українців забрано до праці силою.

Мадярське радіо ще повідомило, що 1,500 москалів вже виїхало за контрактами на працю до Німеччини. Виходить, що в Німеччині працює тепер для воєнної промисловости десь коло 24,000,000 робітників, в тому числі 14,600,000 мужчин, а 9,400,000 жінок. З того як бачимо, аж одна шеста частина складається з чужинецьких робітників.

Як можна сподіватися, становище тих робітників, а особливо чужинців, незавидне. Всі вони є держані в суворій дисципліні та режимі. Українські „Краківські Вісті", що переходять німецьку цензуру, натякають на те, що положення робітників в Німеччині є тяжке, та що стає щораз тяжче робітникам їздити домів на відпустки. Газета пише таке: „Ми не скриваємо, що становище робітників не є ідеальне, та що їх права, застережені законом, не шануються всегда зо святістю. В деяких місцях наші робітники стрінули чимало неприємностей".

Коли зважити, що пише це українська газета під гітлерівською цензурою, то можна собі уявити, які відносини там панують. Німці накидають „обовязок на них працювати" цілій Европі. Це в них називається заплата за це, що Німеччина „обороняє цілу християнську Европу перед большевизмом"...

Кореспондент швайцарської газети „Ді Ноє Зіріхер Цайтунг", маючи куди більшу свободу в висказуванні своєї опінії, звидівши табори праці, призначені для чужинецьких робітників, пише між іншим таке: „Жорстокі заходи припиняються проти тих чужинецьких робітників, які не хочуть зрозуміти свого завдання та спеціяльної ролі, як теж тому, що вони супротивляються управі фабрики. Їх негайно забирає уніформована робітнича поліція на границю їхнього краю і там видає. Таке практикується також із вагітними жінками".

У звязку з чужинецькою працею в Німеччині вироблюється новий тип німецького підприємця, який так дуже нагадує колишніх кольоніяльних магнатів. Такий підприємець є посередником між управою фабрики, поліцийним та політичним агітатором. Він має власний літак, яким їздить до Брюселі, Загребу, Варшави, Києва чи Атен, щоб вербувати нових робітників до праці.

Як обдумано німці стараються використати невільничу працю робітників-чужинців, видно теж і з цього, що вони навіть друкують газети в мовах французькій, фляманській, голяндській, словацькій і т. п., що призначені для тих наемних робітників. Теж і останні поїздки генерала Кайтеля до Словаччини, Мадярщини, Болгарії та Румунії мали на меті виторгувати не тільки більше вояків, але теж і робітників, яких потребує Німеччина для своєї воєнної машини. Тому, що вона тепер переводить нову основну мобілізацію своїх мужчин для потреб воєнного фронту, можна сподіватися, що число чужинецьких робітників в німецьких фабриках та фармах зросте ще більше.

ВАЖНИЙ ТРИКУТНИК: ВІШІ—БЕРЛІН—ВАШИНГТОН

В останніх днях Франція набрала особливого політичного значення, коли почато говорити про давно заповіджену німецьку офензиву проти Росії та проти Близького Сходу. В цій останній грає певну ролю також Франція маршала Петена. Тому то тим треба пояснити такі останні випадки як: порозуміння американського уряду з „вільними французами" в справі Нової Каледонії, протести французького амбасадора Гастона Генрі-Гей у Вашингтоні, бомбардування літаками РАФ-а Парижа та передмістя, голосні протести німецько-італійської преси, і т. п. Це означає, що Франція ще далі в орбіті активної політики та що вона є певного роду терезкою, на якій важиться баланс потенціяльних воєнних подій в середземноморській кітловині та на Близькому Сході. Недавно англійський уряд отверто обвинувачив Петена в тому, що за його дозволом німці посилають через французькі африканські посілости скріплення для маршала Ромеля в Лівії. Наскільки дійсно Петен дозволив ці німецькі концесії, годі знати. Але, оскільки вірити французькій журналістці Ґеновефі Табуї, то ця співпраця німців з французами в Лівії таки існує. Згадана журналістка пише в газеті „Пур ля віктоар" (ч. 9, з 7. березня ц. р., Ню Йорк), що Ромель перебуває тепер в Берліні та настоює, щоб Гітлер окупував цілу французьку північну Африку. Та Гітлер й генеральний штаб Райхсвери мали відкинути такий плян Ромеля, обстоюючи плян дальшої „співпраці" з Петеном.

В Америці не роблять собі жадних ілюзій щодо того, що така систематична співпраця Петена з Німеччиною може евентуально привести до віддання французької фльоти Гітлерови, що потягнулоб, головно в теперішню пору, далекосяглі політично - стратегічні консеквенції. Тому ще 10. лютого ц. р., президент Рузвелт звернувся з особистою нотою до маршала Петена, в якій мав зажадати вияснення щодо французької політики відносно Німеччини, а надівсе жадав, щоб французька фльота не перейшла в німецькі руки. Французька відповідь не вдоволила американський уряд, бо ясно не було сказано, що ця фльота не виступить проти Англії чи Америки. Не вдоволений він тимбільше, що французька фльота на поспіх узброюється. Французькі середземноморські порти аж кишать від воєнних кораблів всякого роду. Більше як певне, що це є лиш частина „війни нервів"; за тим скривається щось більшого й поважнішого. Побоювання за долю французької фльоти є тимбільше узасаднені, що стоїть вона під командою адмірала Дарляна, отвертого прихильника „повної співпраці" з Німеччиною. Тому то бомбардування Парижа англійськими літаками це осторога, звернена в сторону Франції, щоб не давалась ловити на нацистичну вудку. В американських політичних колах не скривають думки, що маючи французьку фльоту, Гітлер міг би дістати тимчасову перевагу над аліянтами на Середземному морі, а може й на Атлянтику. Тому мають таке око на то, що робить уряд Петена.

З надходячою весною та заповідженою великою офензивою Німеччини, дальша роля Франції буде немаловажна. Ще одно певне, а решта — це здогади.

Мартин Андерсен Нексе.

ХЛІБ

В інших околицях уже давно розвиднілося, лише в Гранаді ще сутінок. Сонце там сходить пізно, бо гори заслонюють його. Та ось нарешті виринуло зпоза сніжних шпилів Сієра Невади.

І сталося, що заки міщани оглянулися як слід, де сонце провело ніч — тіни були вже зовсім короткі.

Заспані пані й розкуйовджені наймички йшли на базар, потрясали полотняними торбами, щоби закупити що треба на весь день. Селяни чекали вже на ослах. Звезли ними на базар овочі й мясо. Ранішній поїзд із Маляги привіз на продаж малі рекіни, раки (можна було думати, що то краби), преріжні риби, карамби, звіздяні й інші дари моря, а все те під загальною назвою „риба". Сонішнє проміння падало між дошки будок і скакало між купами риб, що вилискувались лускою, між перловою масою мушлів, пірамід жовтих і зелених динь, багряно-червоних помідорів, гранатних яблук, стручків еспанського перцю, золотих помаранч і блідих, пригаслих цитрин... А виноград! То ясний наче алябастер, то темний наче муринська шкіра!

Було це в половині січня. Нічю притиснув приморозок — люди мерзли. Торговці були змучені, а купуючі, яких було небагато, що похожали спровола по базарі, більше цікавилися новинами з дня, ніж крамом. Сонце не пригріло ще матері землі. Якась сеньоріта в синій мантильці перебігла скоро широким базаром, а за нею крок за кроком її печалива мати, а може стара пістунка. Здовж улиці клячали бідні жінки та роздмухували вогонь у коминках.

Коли сонце піднялося вже доволі високо, на базарі збилася юрба людей та заглушувала повітря криком, вереском, суперечки. Люди тиснулися, перекликалися, торгувалися та сварилися завзято.

Дві андалюзійки стрінулися в тій людській струї та нумо цілуватися по андалюзійському звичаю.

— Ісусе Христе! — викликнув продавець риб, що стояв біля них. — А чи я при тій нагоді не міг би також дістати маленького поцілуя?...

— А чомуж би ні, коли скажеш, скільки літ мають твої риби — обізвалася глумливо одна з жінок.

— Мої карамби! О, вони напевно не такі старі, як твій поганий рот!

— Забирайся геть, дурню! — розсердилася андалюзійка.

— Тай справді твоїм рибам похорон на рахунок товариства спілки над нещасними! Так смердять, що аж гей!

Босоногі діти разураз перебігали тут зараз та кричали голосно:

Двацять цибуль за сотика!

— Три помаранчі за пів сотика! — дрочилася з ними торговка овочів.

А довкола мерехтіло сонце, небо було блакитне — знімалися піраміди овочів, свіжих, сочистих, барвних... Ворушилося муравлище брудних, обшарпаних людей, що тиснулися та верещали всеньккий день, наче голодні собаки — коби тільки заробити собі сокита на хліб. Нещасні люди горнуться до життя — а воно відвертається від них, наче дівчина, що любить залицятися. Вони біжуть за ним, а воно пропадає їм із очей. Не прийшли купувати ті нещасні. Прийшли глянути, чи не впаде відкілясь окрушина і для них. Щодня приходять сюди виходілі, худенні з голоду, та все з тим невгасаючим огником в очах — із іскоркою надії. А надія часто обманює...

При вході на базар стоїть бідак. Простягає до проходжих руку з кількома нужденними помаранчами. Потягнув за сукню якусь багато зодягнену паню. — Пані, купіть це, купіть... — говорив благаюче — мушу заробити на хліб! Я голоден!...

— Не мусиш шарпати мене за сукню — відповіла жінка сердито. — Сама вмію купити, що мені треба...

Обиджена збирає сукню й відходить.

При кінці рибного ряду, біля самої будки продавця карамб, стояв чоловік із двома великими кошами хліба. Розложив приманчиво кілька бохонців на хідник та став розглядатися весело довкруги. Що хвилини хапав пару бохонців, перетискався почерез юрбу, держав високо хліб над головою, вимахував ним, наче побідним прапором і кричав:

— Хліб! Усього два сотики за бохонець! Хто купить хліб? Хто хоче...

...Купите. стяжку? — підхоплював на весь голос продавець стяжок, що стояв зараз тут. Пятнадцять ліктів Гей, гей гарні дівчата, красуні! — кричав за дівчатами — привяжете до себе кріпко суджених моїми коліровими стяжками! Ось які сильні стяжки!

— Хліб найважніший! — перебивав йому тамтой продавець. — Хліб це благословення вбогих! Усього два сотики за бохонець!

З людського муравлища вийшла якась жінка й мимоходом потрутила продавця хліба. Той кликнув на неї:

— Гей! Сеньора Беппа! Маестра!

Жінка відвернулася до нього.

— Го, го! Який ти нині веселий, мій Доне Рафаельо! Чи нечирком не виграв ти на льотерії?

— Небаром виграю! — відповів весело та вказав на коші хліба.

—Яке щастя, що я тебе стрінула, Дон Рафаельо! А жінка? А діти? Чи все гаразд?

— Ще ліпше буде, як розпродам це все! — І знову кинув оком на коші.

Сеньора Беппа перехрестилася, перехрестився й продавець хліба. Видно одна була в них думка, та пізнати було, що тяжко приходиться жити і йому і їй. Та тутже заволоділо сеньорою Беппою ще інше почування, таксамо сильне, як милосердя тай таксамо загально людське: цікавість... Дон Рафаель мусів їй сказати це. Здогадався, що вона хоче. — Ні, я не купую від пекаря — сказав. — Це мій власний хліб, хоч, правду сказати... не зовсім...

(Конець буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ТРЕБА ЖЕРТВ.

У своїй промові на річному засіданні „палати правителів тубильчих держав Індії" в Дельгі віцекороль Індії закликав удільних князів Індії зректися певних привілеїв і прерогатив для спільного добра, себто для оборони Індії перед ворогами.

Удільні князі Індії приняли загальну резолюцію по думці промови віцекороля, і можна сподіватися, що вони справді виконають це, що цею резолюцією обіцяли. Правда, між цими князями є ріжні межиусобиці, але чейже приявність ворога під воротами Індії навчить їх і єдности й жертвенности, хоча з нічим люди так важко не розстаються, як зо своїми провичними привілеями.

ЖЕРТВА НА ДВА БОКИ.

Віцекороль Індії в своїм заклику до удільних князів Індії згадав на недалекий приїзд до Індії британського міністра Стефорда Крипса. Віцекороль назвав його довіреним приятелем Індії.

Почуття гіндусів, що сер Крипс є їх приятелем, певно мало певний вплив на поведінку удільних князів. Одначе, хто знає, чи ще більше враження не викликало те, що сер Крипс вимагає від Англії зречення поважної порції своїх привілеїв в Індії.

Можна собі представити, яке враження зробило би на гіндусів, якби так англійські урядники в Індії домагалися від ріжних верстов гіндусів та удільних князів зречення своїх прав і привілеїв, а самі англійці настоювали б на задержання всіх своїх привілеїв.

ЕКОНОМІЧНІ ПРИВІЛЕЇ.

Лондонський щоденник „Таймс" містить статтю сера Вилиема Бевериджа за далеко йдучими реформами в суспільній, господарській і політичній системі Англії. Між іншим домагається сер Беверидж, щоб, на час війни принаймні, в Англії скасовано систему приватних зисків. Каже Беверидж, котрий займав в англійському уряді високі становища, що через те, що Англія задержала в війні „систему економічних нагород", вона штильгукає з війною.

Стаття Бевериджа не є отже нічим іншим, як закликом до капіталістичної кляси зректися своїх зисків, зглядно закликом до англійського народу відобрати капіталістам господарські привілеї, випливаючі з посідання капіталу.

Зо слів Бевериджа, що Англія пробувала вести війну за засадами мирного відкладання на завтра й компромісу, виходить, що як Англія не візьметься за нові способи ведення війни, то вона може війну програти. Тоді англійські капіталісти можуть втратити на користь Гітлера те, чого вони тепер не хочуть віддати на користь англійського народу.

„ДІМ У ПОРОСІ".

Під таким наголовком написала Дорис Леслі цікаву повість, в якій малюється життя британців перед війною та під німецькими рейдами.

На цьому тлі малюються інші типічні англійські постаті, між іншим старого батька, який править своєю родиною, як цар Росією. Прийшли нові часи, і дочка стала добиватися голосу в своїх справах. Батько не попускає. Наслідок цього такий, що дочка покидає родину й віддається за вибраного нею мужчину. Батько тратить на неї увесь вплив.

І в родині валяться старі привілеї, як валяться вони в правлінню імперій, як валяться вони в народній господарці.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Концерт п-и Стефанії Тураш.

Радіємо невимовно, коли зпоміж нас вибивається хто в американському суспільному житті, в його політично-суспільній, науковій чи вкінці артистичній ділянках. Стверджуємо з радістю, що в останніх кількох роках багато молодих наших людей, хлопців і дівчат, перебороло чимало труднощів та здобуло собі професійне звання, занимаючи відтак гарні позиції в американському житті.

До тих, що пробиваються вперед власними здібностями й силами, належить молода й талановита співачка з українського роду, панна Стефанія Тураш з Бруклина, Н. Й. Не зважаючи на свій молодий вік, панна Тураш зуміла не тільки покінчити з добрим успіхом найкращу музичну школу в Ню Йорку, та в цілій Америці взагалі, але також виграла співацький контест, влаштований Співацькою Асоціяцією Учителів м. Ню Йорку, яка влаштувала їй власний концерт.

Панна Стефанія Тураш закінчила в травні 1941. р. славний Музичний Інститут Джуліярда, що є найкращою музично-співацькою школою в Америці і за свої успіхи одержала ще спеціяльну стипендію на продовження дальшої науки співу. Дня 15. лютня ц. р. вона взяла участь в співацькому конкурсі, влаштованому Співацькою Асоціяцією Учителів Ню Йорку та виграла першу нагороду зпоміж всіх інших дебютанток.

З тої нагоди згадана Співацька Асоціяція влаштувала панні С. Тураш та баритонові Дж. Гарт-ові спеціяльний концерт, у вівторок, 10. березня 1942. р. в Музичній Салі готелю при 1. Вест 67. вулиця в Ню Йорку.

Сопранова програма концерту, яку виконала панна Тураш, складалася з вісьмох пісень визначних американських і чужих композиторів.

Щодо виконання тих тяжких композицій, вибраних управою Асоціяції, то було воно дійсно віддане з мистецькою вправою. Своїм ліричним сопраном панна Тураш показала, що має вона гарний, ліричний голос і що при умові дальшої, невсипущої науки, зможе дійти до вершка співацької карієри. Коли згадати, що був це перший її публичний концерт та це прихильне сприняття її виступу з боку нечисленної, але під мистецьким оглядом доброї публики, то треба признати, що співацький дебют панни Тураш був вповні вдалим.

Треба згадати, що панна Стефанія Тураш є дочкою пані Анни Тураш з Бруклина. Батько її Іван Тураш, довголітній член Українського Народного Союза та касієр 204. відділу, помер перед кількома роками. Ціла родина Турашів, а саме пані Тураш, дочка Стефанія, син Евген та його жінка Ольга, відтак брат покійного Івана Тураша, Ілля Тураш з жінкою та двома дітьми, вкінці сестра пані Тураш, замужна за С. Франком, — є членами 204. відділу Українського Народного Союзу.

Згадуємо про це тому, що молода співачка Стефанія Тураш від ранніх літ була звязана з українським життям, ходила до української школи й церкви й тому винесла ці зразки української культури, які їй защепили родичі. Тому її успіхом повинні радіти всі ті, що дорожать нашим вкладом в американську та українську культуру.

в. д.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Із прощальної вечері на А. Ч. Хрест.

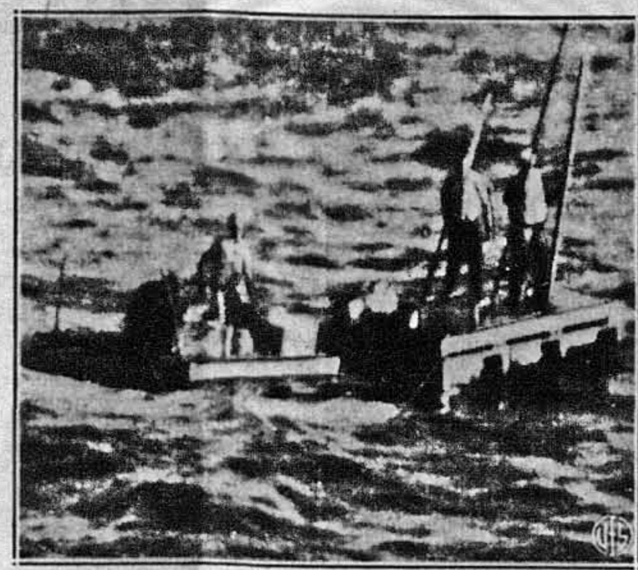
Громадяни Палкевичі, довголітні члени від. 170 У. Н. Союзу, улаштували в неділю, 15. березня ц. р., прощальну вечерю з нагоди відїзду їх сина Славка (Джері) до армії (Форт Дікс), на котру запросили своїх приятелів і знайомих. Вечеру відкрив кількома словами Петро Кирчів.

По вечері крім щирих побажань і щасливого повороту домів їх сина, присутні гості не забули й про найбільшу потребу А. Ч. Хреста, і на заклик В. Кушніра зложили свою жертву: п. і п-ні Палкевич $5; по $2: п. і п-ні Мелень, п. і п-ні Гаратон, п. і п-ні С. Безушко, п. і п-ні Кушнір; по $1: п. і п-ні Мурашко, Розалія Маринець, Анастасія Лецин, Е. Лецин, п. і п-ні Когут, Павлина Онуфрів, пані Качмарик. — Разом зібрано $20, які передано до А. Ч. Хреста. — Збіркою занялась панна Н. Кирчів.

Володимир Кушнір.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВУ ПОЛІТИКУ В СПРАВІ ПОДАВАННЯ ВОЄННИХ НОВИНОК

ВАШИНҐТОН. — „Офіс Фактів і Чисел", через свого голову Архібальда МекЛіша, заявляє, що нарід повинен знати, що діється на воєнному фронті, не зважаючи на це, чи ці новини будуть добрі чи злі. Лиш в тому випадку, коли дані інформації могли б принести користь ворогові, їх не будуть подавати до публичного відома. Буде теж можна оголошувати лісти втрат, але льокально та дориворчно, зате не подаватиметься їх у всекраєвому списі.

РЯТУНОК БЛИЗЬКИЙ. — Чотири моряки з американського нафтовоза, затопленого підводним човном на Карібському морю, через чотири дні сиділи на такій тратві, доглядаючи корабля-спасителя. Тепер до них підпливає корабель, котрий їх потім забрав до Філядельфії.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Віллімэнтик, Конн. — Товариство „Єдність", відділ 111 У. Н. Союзу, закупило три примірники „Історії України" М. Грушевського і три книжки Ю. Вернадського „Богдан-гетьман України", призначуючи по дві книжки до бібліотек Юніверзіти оф Конетікат і Виндгем Гай Скул, а дві для відділу.

Вилмингтон, Дел. — Громадянин Петро Сас замовив два примірники „Історії України" М. Грушевського. Один для Вилмингтон Лайбрері, а другий для себе.

ШКОДИ В ФРАНЦІЇ

БЕРН. — Один французький інжинір, що втік з Франції, дебачив, як британські бомбардували фабрики Рейнольта, заявив, що британці грунтовно знищили цю фабрику. Їх ціляння було знамените. Також мали дуже сильні бомби, які люди назвали „загадочними бомбами". Якраз ті бомби заподіяли стільки шкоди цивільному населенні. Люди, що стояли в вікнах, під натиском повітря, вилітали немов мячі на вулиці а там їх привалювали цегли та румовища. Місцеве французьке населення, говорив той француз, влаштувало протинімецьку демонстрацію, за те, що німці силують робітників працювати в фабриках зброї, хоч там дуже потрібно рук на полі, біля виробу харчевих продуктів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дописи з срібних, золотих чи яких інших ювилеїв, якщо мають бути поміщені в „Свободі", повинні подавати обовязково про жертву на якусь добру загальну ціль. Можна на них зібрати на А. Ч. Хрест, чи зібрати підписи на Бонди Оборони. Тепер війна і всі того роду підприємства, що рахують на те, щоб про них було в газетах, повинні числитись з воєнними обставинами. Тому і в Вашингтоні покасовано тепер у Білому Домі всі балі та офіційні приняття і забави. Ніхто не є проти того, щоб приятелі чи знайомі справляли комусь „несподіванку", але при тій несподіванці треба памятати ще й на щось інше. Таж можна зложити на рекордовання української пісні! Можна подбати, щоб присутні на забаві, чи ювиляти, закупили „Історію України", чи таку гарну книжку як „Богдан-гетьман України" для себе, чи для своїх дітей і внуків.

Гість. — Відповідь на Ваш допис міститься повище. Розуміємо Вашу добру волю і годимось з Вами, що особи, про які згадуєте добрі Союзовці й взагалі люди порядні. Та тяжко відходити від правила, яке в нас віддавна існує. Якщо можете надіслати додатково повідомлення про якусь жертву на якусь добру ціль чи щось подібного, то допис поміщимо.

Австралія — терра австраліс — або південна земля, вікрита в XVI. столітті.

РАДІО-ПЕРЕДАЧІ В ЧУЖІЙ МОВІ

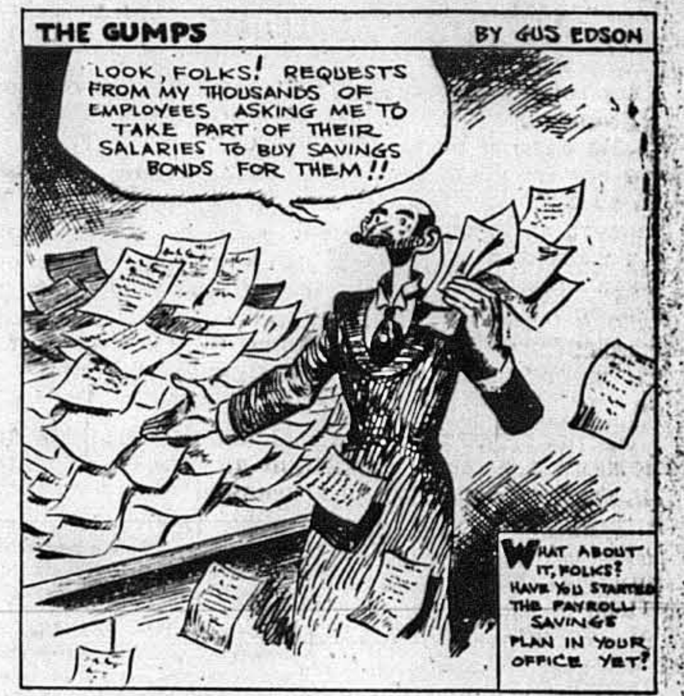
Дві сотки звичайних радіостацій в Злучених Державах вживали у радіо-передачах 29 чужих мов, загально для 6,776 годин протягом 30 днів після нападу на Перл Гарбор, згідно з дослідженням Федеральної Комісії Комунікацій.

В краєвих радіо-передачах чужими мовами для місцевого населення чужинецького роду переважали мови: італійська, польська та еспанська. Краєві радіо-передачі японською мовою припинено з першого дня нападу. Дослідження Комісії вказують, що в порівнанні до 30-денного періоду до 7. грудня, краєві радіо-передачі німецькою мовою впали на 87 годин за 30 днів після того; тоді як передачі італійською мовою збільшилися на 23 годин за той же час.

Стації з радіо-передачами чужими мовами є в районах з переважною кількістю чужинецького населення.

Багато радіо-передач чужими мовами присвячено воєнному зусиллю Обєднаних Держав і ріжні урядові агенції використовують цей спосіб для інформації та здобуття підтримки нашого населення чужинецького роду в боротьбі за демократію.

Африканські племена говорять 900 ріжними мовами.

ЯПОНСЬКИЙ ПОВЗ, РОЗБИТИЙ В БОЮ КОЛО СІНҐАПОРУ. Австралійська артилерія не лише розбила повз, але й побила японських вояків.

БЮРО ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ ПОПЕРЕДЖАЄ ПРОТИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Джеймс М. Лендис, директор Бюра Цивільної Оборни, звернувся до районових директорів, аби вони звернули увагу стейтових і місцевих рад оборони на те, що в багатьох громадах трапляються в індустрії звільнення з праці льояльних американців, які є або чужинці, або громадяни чужинецького роду.

Директор Лендис звернув особливу увагу районовим директорам на недавні тверджения президента Рузвелта, ґенерального прокуратора та підсекретаря війни, що велика шкода може бути зроблена нашому продукційному змаганню, якщо буде траплятись загальне звільнення чужинців і громадян чужинецького роду з фабричної праці.

„Ми змушені в теперішній час поготівля використовувати працю кожного льояльного американця та самий випадок народження на чужині не сміє вести до дискримінації", казав директор Лендис у Вашинґтоні. „Саме переслідування чужинців або громадян чужинецького роду є цілком неамериканським вчинком, який веде до певного внутрішнього розділу, який тоталітарні держави хотіли би підтримати. Взиваю вас знова звернути на це увагу стейтових і місцевих рад оборони в надії, що вони вжиють свій широкий вплив в тій справі. Оборона льояльних чужинців або американців чужинецького роду є одною частиною завдання цивільної оборони".

YOUR ARMY

(This is the forty-third of a series or articles prepared by Army Information Service, 90 Church Street, New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization.)

The peace-time military policy of the United States up to the outbreak of the current World War has been outlined in previous articles of this series. The policy was not changed when Germany went the war-path in 1939. The American public viewed the conflict in Europe with the detached interest of a motorist watching a fire miles from his home and safely separated from that home by a wide river in spite of warnings by the President of the United States. It was not until the fall of France in 1940 that the American people began to realize that sparks from the European fire might be blown across the Atlantic and that some sort of insurance was advisable. A survey of the nation's military resources revealed that although its defense establishment as a whole was in the traditional state of unpreparadness, the country had available upwards of 100,000 Reserve Oficers, who could be utilized in building up an adequate Army.

These officers ranged in type from vigorous young lieutenants, not long graduated from the Reserve Officers' Training Corps to experienced veterans who had held commissions in the War of 1914-1918. All were soundly grounded in the fundamentals of military science and with brief refresher training were able, in mose cases, to function acceptably in the grades in which they were commissioned. Obviously they lacked the finish and experience of the professionals of the Regular Army, but they possessed a background of training of experience or both and an understanding of the duties of officers far more thorough than was enjoyed by any civilians ever before called into the military service of the United States—with a few notable exceptions such as Grant, Sherman and McClellan, who had been professional officers before they turned to civilians pursuits. The existence of this pool of reserve officers simplified the problem of commencing the organization of an adequate setup for National Defense. Although the country generally appeared to realize the need for a sound defense policy, there was considerable disagreement as to the policy to be adopted.

Proponents of a "business as usual" attitude were the most vocal and debate on the type of defense to be adopted waxed hot and hectic. The most wishful thinkers dreamed of a setup which would keep an enemy from the shores of the United States by some sort of mechanical magic—such as a vast fleet of airplanes, operated by radio from shore so that no American might be hurt. Realization that the defense of American liberties was the business of every citizen—that each and all might be required to pledge "his life, his fortune and his sacred honor"—was slow in developing. So little was the gravity of the situation understood generally that when, in the course of the First Army Maneuvers in Northern New York in 1940, Lieutenant General Hugh A. Drum, Commanding General, First Army, explained that the purpose of the maneuvers was to train soldiers in the "approach to and conduct of battle," his reference to the obvious was featured on the first pages of the press throughout the country. The prospect of American soldiers in battle seemed so remote to the general public that the implication of such a possibility was considered "hot news."

The turn of events in the war of Europe—along with the stories of mistreatment of conquered populations—convinced the American people that security should be provided, and on September 9, 1940 substantial appropriations for defense were made. On September 16 the Selective Service Act, which reiterated the fundamental principle that all able bodied male citizens of the nation were liable for military service in the defense of the country, was passed. This act provided that all males between the ages of 21 and thirty-six residing in the United States should register on a certain day and that such number of them as should be reguired—not to exceed 900,000 at any one time—should be called to the colors for military training for a period of 12 consecutive months, unless sooner discharged by competent military authority. The act specified that only citizens and specified that only citizens and those who had declared their intention of becoming citizens were to be inducted into the Army under the provisions of the Act.

The law also provided that "no men shall be inducted for such training and service until adequate provision shall have been made for such shelter, sanitary facilities, water supplies, heating and lighting arrangements, medical care and hospital accomodations for such men.".

The act, in addition to providing for selective service, also empowered the President to order into the Federal service such National Guard Units as he deemed necessary.

With the passage of this act the War Department was confronted with the task of enrolling, housing and subsisting upwards of a million and a half men, including Regular Army, Federalized National Guard and the recruits taken into the Army under the Selective Service Act. Fifteen months later it had an Army of upwards a million and a half, including the garrisons in the overseas possessions of the United States, in outlying bases and in comfortable, sanitary camps in the United States. The soldiers in the overseas establishments were well trained. Those in the home camps ranged from soldiers thoroughly trained to those in a fair state of training. This training was designed to fit the American soldiers for an outstanding performence in modern war, and emphasized the utilization of all types of weapons, including tanks in developing the striking power of the combat team.

The various defense installations in strategical areas were coordinated and placed under a single command so that, as the training program proceeded, a single commander in any threatened area had at his disposal the entire defense power of the area for use at a critical point.

Although this Army was the largest ever assembled by the United States in peace time, it was not large according to European standards — The Secretary of War pointed out in his 1941 report that "Our total military forces amount only to a slightly larger number of soldiers than were contained in the Armies of Belgium and Holland at the time when they were overthrown in a few days by the might of Germany. But it was a real Army, cohesive, fairly well trained and seasoned by hardships of large-scale maneuvers. It was a healthy nucleus, capable of rapid expansion to at least double its size without any substantial detriment to its fighting power.

It had barely reached that stage when, on December 7, 1941 Japan attacked, without warning, the United States Naval Base at Pearl Harbor, T. H. and the nation found itself at war.

„ДЕСЬ В АНГЛІЇ" уладжено фабрики для будови літаків під землею в покинутих каменоломах, очевидно для охорони перед ворожими рейдами. На світлині, дівчата, що працюють у магазинах з частями літаків, 60 стіп під поверхнею землі. Фабрики працюють цілу добу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 22. березня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Проситься всіх членів явитися на цей мітінґ. Напоминається довгуючих членів, щоби сповнили свою належитість, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Будеться приниматп нових членів і дітей до У. Н. Союзу. Нові кандидати нехай являться на мітінгу або до секретаря: John Markowicz, 46 Hayward Ave., Carteret, N. J. — За уряд: І. Савчак, предс.; К. Миньо, кас.; І. Маркович, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 21. березня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6. ввечір. Тому, що є важні справи до полагодження, приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

БРОНКС, Н. Й. — Перші квартальні збори Тов. Любов, від. 298., відбудуться в суботу, 21. березня, в 8. годині вечором, в салі 3861 Третя Евеня в Бронкс. Усе члени та члениці повинні явитися на тих зборах, бо маємо досить важних справ до полагодження. Відтак припоминаємо тим члена і членицям, котрі не заплатили своїх вкладок, щоби вирівнали начас після статуту. Член або членица, як не являться на зборах, підлягає карі: член або членица 25 центів, а урядник 50 центів. — За уряд: М. Федосик, предс.; Й. Сидор, секр.; І. Гупало, кас.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 99., буде мати квартальні збори в неділю, 22. березня, зараз по Сл. Божій. Кожний член повинен явитися, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69., відбудуться в суботу 21. березня, в 8. годині ввечір, в церковній гали, 28 Іст 7. вул. Проситься всіх членів прибути на збори. — Михайло Ликтей, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Збори Сестр. Любов, від. 177., відбудуться в суботу, 21. марта, в 7. годині вечором, 18 Пілґрум Ст. Прошу членів місцевих і позамісцевих явитись на зборах. Від тепер збори будуть відбуватися кожного місяця в суботу сечором. — С. Саска, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в неділю, 22. березня, в церковній салі, 74 Геррис Ев., в 1. годині по обіді точно. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. На тих зборах члени можуть замовити для свого дому Історію України і книжку Богдан — Гетьман України в англійській мові разом з товариським замовленням Впишуйте своїх дітей до У. Н. Союзу: — За уряд: О. Костюк, предс.; І. Кокольський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Спільні наради Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 22. березня, в годині 2. пополудні, на 4950 С. Павліна ул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є дуже важна точка до обговорения зі всіми членами. Обовязком кожного члена є знати цю справу тепер і набудуче. — В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в неділю, 22. марта, в годині 3. пополудні точно, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени зволядь прийти і вирівнати свої залеглі довги до Бр. і У. Н. Союзу в цім місяци найдальше до 27., бо в противнім разі будуть суспендовані. Шановні члени, старайтеся приєднувати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу, за що отримаете нагороду. — Іван Пастущин, предс.; Петро Паснак, кас.; Андрій Іванів, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Квартальні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252., відбудуться в неділю, 22. березня, в годині 12:30 вполудне, в парохіяльній гали, 1944 Вест Ірі Стріт. Обовязком всіх членів бути приявними на цих зборах. Рівночасно проситься членів, щоби платили вкладки на зборах. — І. Меґас, предс.; П. Хомин, рек. секр.; М. Батюк, фін. секр.; І. Сливка, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні збори Тов. Зап. Січ, від. 117., відбудуться в суботу, 21. березня, в год. 8., в салі 30 Іст 7. Стр., Ню Йорк. Проситься членів, щоби прибули на збори, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — Н. Чудакивич, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в пятницю, 20. березня, в годині 7.30 ввечір в домі, де звичайно відбуваються. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо як не вирівнають, будуть сусендовані. — Ю. Голинський, пр.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42., відбудуться в неділю 22. березня, в годині 2. поолудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Ґовп Ев. Всіх членів проситься до численної участи, щоб спільно порадитись над добром нашого Товариства. — Филип Ґулька, голова; Володимир Лелит, кас.; Петро Головчук, фін. секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й. — Черговi збори Бр. св. О. Николая, від. 5., відбудуться в суботу, 21. березня, в домівці У. Д. Клюбу, 31-14 Ґранд Ев. в Асторія, Л. Ай., в 7:30 вечером. Вплата членських вкладок перед зборами або після зборів або й поза зборами, в домівці згаданого клюбу, на руки секретаря відділу. Усі наші члени, чи члениці, повинні тямити це, щоб при плаченню вкладок, приносити свої платничі книжочки в цїли покитування їх вкладок, бо цим робом уникнемо безпотрібно витрати часу в відшукуванню записок та неґодування. — За уряд відділу: Михайло Ґалан, предсідник; Ґригорій Василик, скарбник; Михайло Беля, секретар.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Сестр. Любов, від. 37., відбудуться в пятницю, 20. березня, в годині 7. вечером, в У. Н. Домі. Проситься членниць прибути начас. Буде справоздання контр. комісії. Довгуючих членниць проситься вирівнати довг, бо інакше будуть суспендовані. Нових членниць приймаємо без вступного до У. Н. С. і до Сестр. Любов. — За уряд: А. Погранична, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ТАРЗАН, ч. 526. Поміч чи не решкода?

Небезпека смерти Тарзана мов електричний ток, потрясла Тома та відвернула його увагу від всього іншого.

Гнаний сильним інстинктом радше ніж здоровою думкою, хлопчина біг з цілої сили в той напрям, де в окруженні палядинців боровя Тарзан.

Коли він наблизився до місця битви, він побачив, як двох палядинців підходить скрито ззаду Тарзана.

Тимчасом Зеля завважила, що привабливий Вилєно зводить страшний двобій з Ґуйоном.